

**Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми,
перспективи розвитку**

Матеріали
I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
(20-21 квітня 2017 року)

Частина 2

Рада молодих учених
Бердянського державного педагогічного університету

Бердянськ, 2017

УДК 3798:001(063)

Н 34

*Друкується за рішенням вченої ради
Бердянського державного педагогічного університету
(Протокол № 12 від 27.04.2017 р.)*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету – Богданов Ігор Тимофійович – ректор Бердянського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Співголови:

Ліпич Вікторія Миколаївна - проректор з науково-педагогічної роботи Бердянського державного педагогічного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Сичікова Яна Олександрівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри професійної освіти Бердянського державного педагогічного університету, голова Ради молодих учених.

Члени оргкомітету:

Степанюк Катерина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету;

Онищенко Сергій Вікторович – асистент кафедри професійної освіти Бердянського державного педагогічного університету;

Гнатюк Віталій Васильович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету;

Мирошниченко Володимир Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правознавства Бердянського державного педагогічного університету;

Сизко Ганна Іванівна - кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету;

Боговін Ольга Володимирівна - кандидат філологічних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету;

Нікішина Тетяна Ігорівна – кандидат філологічних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету;

Каменський Дмитро Васильович – кандидат юридичних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету;

Денисова Анжеліка Сергіївна – провідний фахівець наукового відділу Бердянського державного педагогічного університету.

Н-34 Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (20-21 квітня 2017 року) : збірник тез. – Бердянськ : БДПУ, 2017. – Ч.2. – 314 с.

До збірника увійшли матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку”. Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукувачів, викладачів, студентів.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2017
© Автори статей, 2017

Дубровський В.Л. Позакласна робота з математики у початковій школі: теоретичний аспект.....	52
Дятел С. О., Шестакова О. М. Організаційні засади навчально-виховного процесу в швейних майстернях вузу.....	54
Єрьоменок О.О. Ідеї освіти для сталого розвитку як основні орієнтири екологічного виховання.....	55
Жеревчук А. Д. Мета та завдання інклюзивного навчання в початковій школі.....	57
Журавльова К. Р. Вплив особливостей сімейного виховання на розвиток особистості молодшого школяра.....	58
Захряпа А. В. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.....	60
Золотопуп Т.О. До проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи.....	61
Зюбан В.Ю., Фоменко Л.М. Інтерактивні методи навчання як засіб підвищення ефективності уроків математики в початковій школі.....	62
Кальянова О. В. Полікультурна компетентність як фактор професійного становлення майбутнього вчителя.....	63
Керницький О.М. Чинники та передумови педагогічної діяльності інженера-педагога у ПТНЗ.....	65
Клеба А.І. Розвиток інформаційно-комунікативної культури майбутніх вихователів	67
Кобзєв В.Е., Руденко Т.О., Кобзєва І.М. Науково-дослідна діяльність студентів як запорука успішної підготовки фахівців вищої школи.....	69
Кобюк Ю.М. Актуальні проблеми підготовки майбутніх учителів початкових класів у сучасній педагогічній науці.....	71
Ковтун М. О. Проблеми розвитку інклюзивної освіти в Україні та шляхи їх рішення.....	72
Колесник Д.В. Шляхи підвищення результативності процесу виховання молодших школярів.....	74
Кравець Н.П. Корекція читацької діяльності розумово відсталих підлітків на уроках літератури засобами діалогових технологій.....	76
Крамаренко А. М. Якість професійної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти: еколого-педагогічний орієнтир.....	78
Крамаренко Д.М. Особливості організації професійної підготовки вчителів трудового навчання в сучасних умовах.....	80
Крамаренко Л.Г. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування екологічно мотивованої поведінки дітей.....	82
Кривонос О.Б. Реалізація принципів особистісно зорієнтованого навчання через рівневу диференціацію.....	84
Крюкова Є.С. Особливості застосування інноваційних педагогічних технологій.....	86
Кулигіна М.В. Формування основних компонентів здоров'я учнів дитячих хореографічних колективів.....	88
Кутузова Г.І. Теоретичні засади гуманітарної освіти в Україні.....	90
Кучай О.В. Професійна підготовка фахівців в Україні.....	92

КОРЕКЦІЯ ЧИТАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ПІДЛІТКІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ ЗАСОБАМИ ДІАЛОГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Останніми роками знизився інтерес учнів, зокрема й розумово відсталих, до читання як художньої, так і науково-пізнавальної літератури. Між тим робота з літературними творами забезпечує розвиток інтелектуальної, емоційної та вольової сфер особистості. Враховуючи зниження у розумово відсталих школярів інтересу до читання літератури, самостійності й критичності мислення, обмеженість світогляду, з метою корекції вказаних порушень ми запровадили діалогове навчання,

Діалогу читача з текстом приділяли увагу філософи, психологи, педагоги (М. Хайдеггер, Г-Г. Гадамер, М. Бахтін, С. Лавлінський, Н. Менчинська, М. Матюшкін, Я. Андрєєва, С. Курганов, І. Небеленчук та ін.). На значення діалогового навчання для розумово відсталих підлітків вказували дефектологи К. Аксьонова, М. Гнезділов, Р. Лалаєва, Т. Ульянова, Ж. Шиф, які довели, що для розумово відсталих характерна відсутність потреби в говорінні – мотивації мовлення, яка у них спонтанно не виникає. Їм важко перейти з позиції слухача на позицію мовця, оскільки не виявляють зацікавленості в отриманні інформації. За результатами досліджень В. Петрової, В. Василевської, Л. Логвіної та ін. доведено, що розумово відсталі передають зміст тексту досить спотворено, з пропусками важливих частин, зі значними привнесеннями.

Проводячи діалогове навчання, ми керувалися думкою Ю. Борєєва про те, що навчальний діалог на уроці літератури долає психологічний розрив між потребою поділитися своїми судженнями про прочитане, яка внутрішньо властива читачам-підліткам, і ситуацією спілкування на уроці, у якій ця потреба може реалізуватися [3].

До участі в експерименті задіяли розумово відсталих учнів 7-9 класів, безпосередньо проводячи експеримент та проінструктувавши учителів. Запроваджуючи діалогове навчання, виділили його спільні й специфічні види й форми, доступні розумово відсталих учням, оскільки передбачалася спільна співпраця підлітків з учителем, один з одним. До спільних віднесли відповіді на евристично спрямовані запитання, що стосуються епізодів твору, бесіду евристичного спрямування, виразне читання окремих епізодів-діалогів з наступним обговоренням, складання асоціативного куща, асоціативного ланцюжка (герої, події, наслідок), відгадування спеціальних загадок, виконання творчих робіт школярами: ілюстрування прочитаного, обговорення з наступною інсценізацією епізодів з прочитаних творів. Специфічні види діяльності склали обговорення назви твору, добір заголовку до твору, придумування власних запитань до твору. Навчання проходило поступово з огляду на етапи вивчення твору: робота із заголовком (назвою твору), підготовка до аналізу твору, аналіз твору, підсумок,

Робота над кожним твором здійснювалася на основі корекційно-розвиткового та комунікативно-діяльнісного підходів, що відповідає основним принципам корекційного навчання розумово відсталих учнів.

У процесі експериментального навчання звертали увагу на труднощі спілкування розумово відсталих школярів: недостатність ініціативи, зниження активності у спілкуванні, складнощі в переході з прийому інформації на власне мовленнєве висловлювання, недоліки самооцінки.

Зважаючи на психофізичні особливості підлітків, зокрема на стан усного мовлення, насамперед невміння висловлюватися чітко, змістовно, правильно та з

I Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція (20-21 квітня 2017, м. Бердянськ)

метою залучення їх до спілкування щодо прочитаного, створювали комунікативні ситуації, оскільки ситуативність – одна з важливих особливостей діалогічного мовлення. Активізувати підлітків допомагали ситуації успіху,

У процесі діалогового навчання запровадили чітку організацію різних видів діяльності школярів. Насамперед на кожному першому (пропедевтичному) уроці, знайомлячи з біографією і творчістю автора, організовували уявне інтерв'ю школярів з письменником. Водночас використовували прийом “відстрочена відгадка”, запропонувавши учням на початку уроку загадку, відгадку якої буде розкрито в ході уроку або на наступному уроці: Чому повість так називається? Щоб школярі краще зрозуміли ідею твору, організовували дискусію.

Зважаючи на важливість бесіди евристичного спрямування, для опанування учнями змістом і усвідомлення сутності смислу кожного твору, бесіду проводили так, щоб школярі могли відповісти на запитання: чому? Для чого? Про що дізналися? Чому так сталося? і т.ін., надаючи увагу словниковій роботі. У процесі бесіди насамперед працювали над системою образів, оскільки розумово відсталим у зв'язку з бідністю словникового запасу, особливо відсутністю експресивної лексики, важко характеризувати образи героїв. З метою розширення словникового запасу, розуміння сутності характеру героїв, їхніх вчинків і поведінки, вчили описувати образи героїв. У процесі бесіди учні розповідали про те, як змінився настрій героїв, як змінилися характер, поведінка, зовнішній вигляд. Для більшого усвідомлення образу героїв, порівняння опису зовнішнього вигляду та поведінки, застосували зіставлення творів двох мистецтв: літератури й живопису. На наступному уроці роботу над текстом оповідання продовжили, організувавши виразне читання й аналіз прочитаного.

Розумово відстали, як і всі діти, люблять фантазувати, жити у світі фантазії. Тому ми використали прийоми «стань співавтором» та «фантастичне доповнення», запропонувавши учням подумати, як можна щасливо закінчити твори, які вивчали [4; 7; 8; 9; 10].

Водночас перевірили, чи мотивує учнів діалогове навчання до читання літератури. Рівень мотивації визначали за індексом задоволеності (Н. Кузьміна, 1980). Результати виконання учнями трьох завдань свідчать: по першому завданню індекс задоволеності становив 0,79, по другому – 0,75, по третьому – 0,78. Мотивація розумово відсталих підлітків до читання художньої літератури після проведення діалогового навчання становила 0,77. Це позитивний результат.

Отже, використання діалогових технологій сприяє корекції читацької діяльності розумово відсталих підлітків та виховання їх як активних читачів.

Література

1. Андреева Я.Ф. Формування в учнів старших класів прийомів діалогічного читання художнього тексту : дис. ... канд. психол. наук. 19.00.07 / Я.Ф.Андреева – К., 2002. – 189 с.
2. Гадамер Ханс-Георг. Истина и метод. Основы философской герменевтики /Г.-Г. Гадамер [общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова, пер. с нем.]. – М. : Прогресс, 1989. – 700 с.
3. Галицкий Е.О. Диалог в образовании как способ становления толерантности: уч.-метод. пособ. / Е.О. Галицкий – М. : Академический Проект, 2004. – 240 с.
4. Кравець Н. П. Евристичний метод на уроках літературного читання у роботі з розумово відсталими учнями / Н. П. Кравець // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. – 2012. – Вип. 21(2). – С. 139-148.
5. Курганов С.Ю. Ребенок и взрослый в учебном диалоге: книга для учителя / С.Ю.Курганов. – М. : Просвещение, 1989. – 128 с.
6. Небеленчук І.О. Діалогові технології навчання зарубіжної літератури учнів 5-

7 класів : дис. ... канд. пед. наук: 13.00. / І.О.Небеленчук. – К., 2011. – 247 с.

7. Петько Л.В. Англійська мова для студентів-психологів та дефектологів. Дидактичний матеріал для практичних занять та самостійної роботи студентів з іноземної мови зі спеціальностей: 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)», 6.030102 «Психологія», 6.030103 «Практична психологія»: навч. посібник для студентів, магістрантів, аспірантів. – К. : Талком, 2015. – 160 с.

8. Петько Л.В. Стимулювання творчих здібностей підлітків засобами втілення образу казкового персонажу / Л.В.Петько // Лялька як знак, образ, функція: Матер. всеукр. наук.-практ. конф. «Другі Марка Грушевського читання» / за ред. О.С.Найдена. – Київ. : ВД «Стилос», 2010. – С. 200–204.

9. Kravets N.P. Factors that complicate the reading activity of mentally retarded students / N.P.Kravets // Economics, management, law:realities and perspectives: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Les Editions L'Originale, Paris, France, 2016. – P. 451-455.

10. Kravets N.P. Readiness of Mentally Retarded Pupils-Teenagers to the Reader's Activity Mastering / N.P. Kravets // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – Num. 4 (July). Series «Education & Pedagogy». – Toronto : Shiny Word Corp. – PP. 123–136. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8413>

УДК 378.147+373.3

А. М. Крамаренко,

(Бердянський державний педагогічний університет)

ЯКІСТЬ ПОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ЕКОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ОРІЄНТИР

У ряді державних та міжнародних документів з охорони природного середовища та раціонального природокористування, зокрема, у Порядку денному на ХХІ століття, Стратегії ЄЕК ООН з освіти в інтересах збалансованого розвитку, у Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, Концепції екологічної освіти в Україні тощо одним із пріоритетних завдань перед державами світового співтовариства в цілому та перед Україною, зокрема, поставлено завдання формування екологічної культури суспільства, відповідального ставлення до природи через екологічну освіту та виховання.

Варто зосередити увагу на якості зазначеної освіти. Так, вказує О. Савченко, лише на початку 21 століття цей термін з'явився у нормативних і довідникових виданнях. У вперше виданій в Україні «Енциклопедії освіти» (2008), зазначає академік, вміщено велику серію статей з цієї проблеми: якість вищої освіти, якість дошкільної освіти, якості особистості, моніторинг якості освіти, оцінювання навчальних досліджень учнів, критерії та показники якості навчальної діяльності та ін. Цілком погоджуємося з позицією О. Савченко стосовно того, що широке введення нової термінології у мовний обіг насамперед відображає зміну цілей освіти загалом і шкільної зокрема, а отже нові підходи до розуміння, якою має бути якісна освіта і як оцінювати її результативність [4, с. 1]. Відповідно якість шкільної освіти залежить від якості професійної підготовки майбутніх фахівців у вишах.

Питання якості освіти розглядалося у роботах багатьох учених, серед яких О. Біда, Н. Бібик, В. Кремень, О. Онопрієнко, О. Савченко та ін.

У контексті зазначеного, проблема якості еколого-педагогічної освіти майбутніх фахівців початкової освіти є недостатньо розкритою.

Підчас проведення дослідження нами було доведено, що результатом еколого орієнтованої підготовки є сформованість екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи [5].